

Del II

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

NB! Det presiseres at foredraget utelukkende er ment som bakgrunnsinformasjon for brukerne (og da først og fremst for dem som har hørt foredragene). Plansjene kan og skal derfor IKKE kunne refereres til som rettskilde. Plansjene må heller ikke brukes til foredragsvirksomhet.

Generelle problemstillinger - oversikt

- ❑ Fra midt på 80-tallet og frem til begynnelsen av 90-tallet var prising av konserninterne inn-/utlån et ressurskrevende kontrollområde med et ikke ubetydelig antall fravikelser
- ❑ Dette resulterte også i enkelte saksanlegg:
  - ✓ Siste dom på saksområdet (rene prisingssaker) gjaldt Conoco – lagmannsrettsdom av 28.09.1992
  - ✓ der staten fikk medhold i skjønnsmessig nedsettelse av innlånsrente fra LIBOR +1% til LIBOR+3/8%
- ❑ Fra begynnelsen/midten av -90 tallet og til litt etter år 2000 var det få fravikelser knyttet til prising av inn-/utlån
- ❑ Dette skyldes nok at selskapene tilpasset seg skattemyndighetenes syn vedrørende marginnivå (og de rettslige betraktningene som lå bak)
- ❑ og betydelig stabilitet i selskapenes inn-/utlånsforhold med beslektede selskaper

Generelle problemstillinger - oversikt

- ❑ De siste årene har dette i betydelig grad endret seg:
  - ❑ Etablerte selskaper har i stor grad refinansiert og restrukturert sine låneforhold
  - ❑ Restrukturering innebærer i en del tilfeller at flere selskaper involveres
  - ❑ og at inn-/utlån kobles
  - ❑ Endringer skjer hyppigere
  - ❑ Markedene endres raskere og mer komplekse transaksjoner/strukturer tilbys
  - ❑ Mange nye aktører som i stor grad benytter seg av konserninterne lån
- ❑ Konserninterne inn-/utlån har derfor igjen blitt et stort og ressurskrevende kontrollområde, hvor OSK:
  - ❑ årlig samler inn og sammenstiller opplysninger om *alle* inn-/utlån
  - ❑ innhenter opplysninger om selskapenes kredittrating
  - ❑ normalt også innhenter opplysninger fra uavhengige kilder om markedsutvikling, prisingsmatriser osv.

Generelle problemstillinger - oversikt

- ❑ Selv om markedene er blitt mer komplekse vil som oftest skjønnet knytte seg til det å fastsette
  - ❑ en markedsmessig margin, dvs. påslaget på en referanserente, normalt LIBOR eller NIBOR
  - ❑ fastrentelån brukes i svært liten utstrekning
- ❑ Før man kommer dit må man gjennom to hovedtrinn:
  1. Fastlegge avtalens/transaksjonens innhold, dvs. **hva skal prissettes?** Her vil utgangspunktet være det formelle, men ofte vil reelle forhold synes å være i strid med det formelle
    - ⇒ i hvilken grad realiteter (i vid forstand) skal "overstyre" det formelle innbærer ofte vanskelige juridiske avveininger
    - ⇒ eks. : poolordning – plasseringsrente eller utlån til deltakerne?
  2. Justering av sammenligningsgrunnlaget – kredittverdighet, løpetid, lånebeløp, tilleggskostnader osv.

Generelle problemstillinger - oversikt

- ❑ Mer detaljert: Elementer som ofte inngår i prisingsvurderingen
  - Prisingsmatrisen – marginintervall for ulike kreditt-rater (herunder også "egen" matrise basert på selskapenes egne opplysninger)
  - Dersom det foreligger: Kredittrating fra uavhengige byråer (eks: Standard & Poor)
  - Kredittvurdering av selskapet på "stand alone" basert på anerkjente teoretiske metoder
  - Vurdering av betydningen av konserntilknytningen, dvs. normalt morsselskapets kredittrating (jf. OECD's retningslinjer 7.13) – særlig aktuelt dersom det bare foreligger rating for mor
  - Den formelle låneavtalen:
    - Låneramme, løpetid osv
    - Betydningen av eventuelle observerte faktisk avvik fra formell avtale – oftest da i ettertid
    - Betydningen av faktisk kontroll som eier utøver uavhengig av formell avtale
  - Det konkrete sammenligningsgrunnlaget

Oversikt – konkrete problemstillinger som skal gjennomgås

1. Rentebetingelser synes å forutsette meget kortsiktig plassering – analyse av faktisk varighet viste at denne var betydelig lengre
  - ❑ rentebetingelser i samsvar med faktisk varighet?
2. Faktisk kontroll/påvirkning
  - ❑ Betydningen av morselskapets kredittverdighet ved vurderingen av datterselskapet
  - ❑ Avtalt løpetid – realitetsvurdering i forkant
  - ❑ Betydningen av nye skatteregler:
    - ❑ Fra og med 2005 kan særskattepliktige selskap få refundert skatteverdien av:
      - ❑ leteunderskudd (løpende) – fra 2006 kan refusjonskravet pantsettes
      - ❑ udekket underskudd ved opphør
    - ❑ Hvilken prismessig betydning skal det tillegges at "tilgangen" til disse verdier ikke er formalisert mellom mor og datter?

Faktum – bakgrunn

- ❑ Selskapet hadde en kombinert opptrekks-/innskuddsfasilitet i beslektet selskap (konserninternt cash management senter)
- ❑ Selskapet saldo hadde over to år vært gjennomsnittlig positiv
- ❑ Innskuddsbetingelsene var Norwegian Interbank Deposit Rate Overnight (NIDR o/n) minus en (liten) margin

(Informasjon fra Norges Bank :) NIDR - Norwegian Interbank Deposit Rate - er indikativt kvoterte renter for å motta ("venstresiden") eller avgi ("høyresiden") kronelikviditet direkte imellom de største norske bankene for beløp på 50 millioner norske kroner. Kvoteringen kan blant annet sees på Reuters side NIDR. Omsetningen i NIDR-markedet er svært begrenset.
- ❑ Selskapet kunne ikke ha både opptrekk og innskudd på kontoen

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Observert faktisk avvik fra formell avtale (1)

Oljeskattekontoret

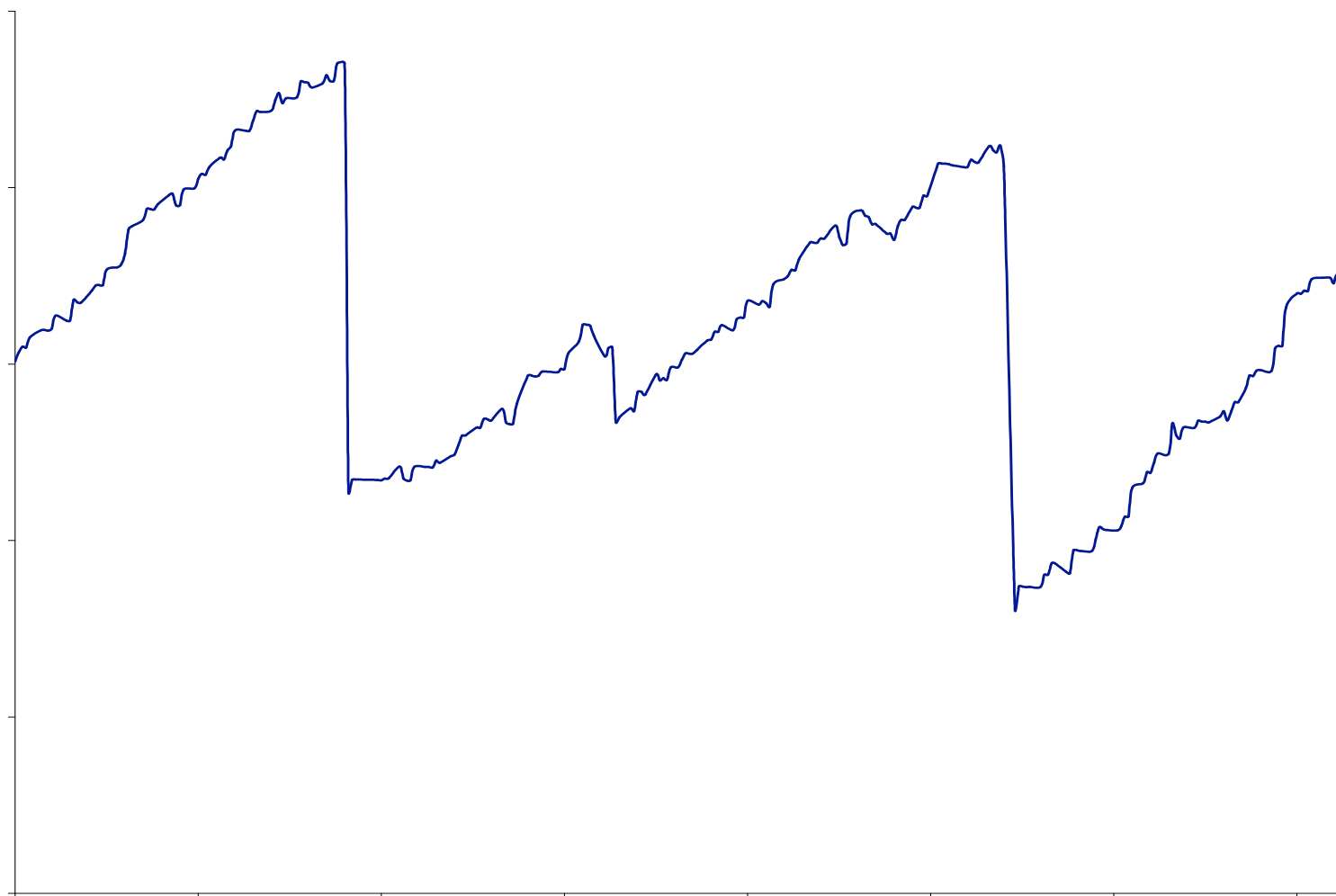
Faktum – bakgrunn (forts.)

- ❑ Selskapet opplyste at kontoen benyttes til å plassere den daglige overskuddslikviditeten som opparbeides gjennom drift, samt til å utbetale terminskatt og eventuelt også utbytte
- ❑ Innestående beløp var betydelig
- ❑ Med utgangspunkt i antakelse om at referanserenter med lengre løpetid som hovedregel og over tid ville ligge høyere enn referanserenter med kortere løpetid
- ❑ og at avvik mellom formell avtale og substans kunne gi grunnlag for fravikelse med hjemmel i sktl. § 13-1
- ❑ Analyserte kontoret faktisk utvikling på kontoen
  - ✓ Grafen på neste plansje viser at kontoen bygger seg opp frem til terminskattebetalingen
  - ✓ og at selskapet dermed ikke benytter seg av den fleksibiliteten valget av o/n-rente må antas å reflektere

Beholdningsutvikling over året

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Observert faktisk avvik fra formell avtale (3)

Oljeskattekontoret

- ☐ Kontoret foretok deretter en analyse av innskuddenes løpetid/ varighet
- ☐ Det man ønsket å måle var hvor lenge hver enkelt dags kontantstrøm bindes opp som innskudd
- ☐ Til det brukte kontoret et såkalt durasjonsmål (jf neste plansje)
- ☐ Dette skulle ideelt sett vært basert på forventninger ved inngangen til året, men:
  - ☐ i dette tilfellet dreiet det om kontantstrømmer som selskapet måtte antas å ha god kontroll på, og
  - ☐ det måtte dessuten antas å foreligge en klar korrelasjon mellom den generelle kontantstrømmen og de viktigste utbetalingene (her: terminskatten)
  - ☐ durasjonsmålet er et mål på varighet, ikke absolutt nivå på innskuddene – variasjoner i (f. eks.) petroleumsprisene vil derfor normalt ikke påvirke målingen i vesentlig grad

Durasjonsformelen

$$D = \frac{\sum_{t=1}^{T_1-1} (S_t - G)(T_1 - t) + \sum_{t=T_1}^{T_2-1} (S_t - G)(T_2 - t) + \sum_{t=T_2}^{T_3-1} (S_t - G)(T_4 - t) + 365^2 * G}{\sum_{t=1}^{365} S_t}$$

- ❑ D : durasjon målt i antall dager
- ❑ t : dager fra og med 1. januar 2007
- ❑ T1 : antall dager fra og med 1. januar til 1. april,
- ❑ T2 : antall dager fra og med 1. januar til 1. oktober
- ❑ T3 : antall dager fra og med 1. januar 07 til 1. januar 08
- ❑ T4 : antall dager fra og med 1. januar 07 til 1. april 08
- ❑ St : saldo på tidspunkt t
- ❑ G : "gulv"

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Observerte faktisk avvik fra formell avtale (5)

Oljeskattekontoret

- ☐ I det konkrete tilfellet ble det altså lagt inn et "gulv" i formelen: det ble satt til laveste nivå på kontoen fratrullet 5%
- ☐ Dette gulvet ble gitt en varighet på 365 dager
- ☐ Saldo over grenseverdien ("gulvet")
  - ☐ for perioden 1. januar – 1. april anses bundet opp til første forfall av terminskatten (1. april),
  - ☐ for perioden 1. april – 1. oktober anses bundet opp til annet forfall av terminskatten (1. oktober)
  - ☐ for perioden 1. oktober – 31. desember anses bundet opp til første forfall av terminskatt for etterfølgende år (1. april).
- ☐ Basert på disse ("forsiktige") forutsetningene ble det beregnet en durasjon på ca 6 måneder
- ☐ Kontoret varslet da at renteinntektene – for skatteformål – ville bli basert på en referanserente lik NIDR 6 mnd. (og samme margin som i låneavtalen).

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Observert faktisk avvik fra formell avtale (6)

Oljeskattekontoret

Selskapet:

- ☐ Tar utgangspunkt i at skattemyndighetene bare unntaksvis kan se bort fra den faktiske transaksjon og
- ☐ at man etter § 13-1, som hovedregel, ikke skal overprøve vurderinger som er basert på forretningsmessige hensyn
- ☐ Mener å kunne påvise at det er helt alminnelig praksis for oljeselskapene å plassere overskuddslikviditet kortsiktig – vedlegger uttalelse fra bank
- ☐ Selskapet har selv ingen organisasjon for cash management
- ☐ Må se på samlet rentevilkår, dvs. referanserente og margin – ikke fremkommet opplysninger som viser et vilkårene er annerledes enn det som selskapet kunne oppnå i markedet
- ☐ Det gir et helt feil bilde av fri likviditet å se på historisk innestående:
  - ☐ likviditet er nært knyttet opp til petroleumspriser
  - ☐ selv med 5% sikkerhetsmargin vil etterfølgende beregning ikke gi noe godt mål for mulig plasseringsstrategi (pga usikkerhet i forkant)

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Observert faktisk avvik fra formell avtale (7)

Oljeskattekontoret

Selskapet (forts):

☐ Subsidiært:

- ☐ Selskapet som tar imot innskuddene plasserer selv kortsiktig i andre banker
- ☐ Morselskapet tillater ikke plasseringer av mer enn tre måneders varighet
  - Målet for durasjon kan ikke overstige plasseringsselskapets egne plasseringer. Dette er en sikker referanse for hvordan en stor aktør plasserer likvider i markedet.
  - Disse plasseringene oversteg ikke 1 mnd.

Oljeskattenemnda – tok følgende utgangspunkt:

- ✓ For at bruk av o/n-referanserente skal medføre en inntektsreduksjon, forutsettes det at referanserenter med lengre løpetid er høyere enn referanserenter med kortere løpetid.
- ✓ Den historiske utvikling (2000-2007) for NIDR for o/n, 3 mnd., 6 mnd. og 12 mnd. ble så gjennomgått

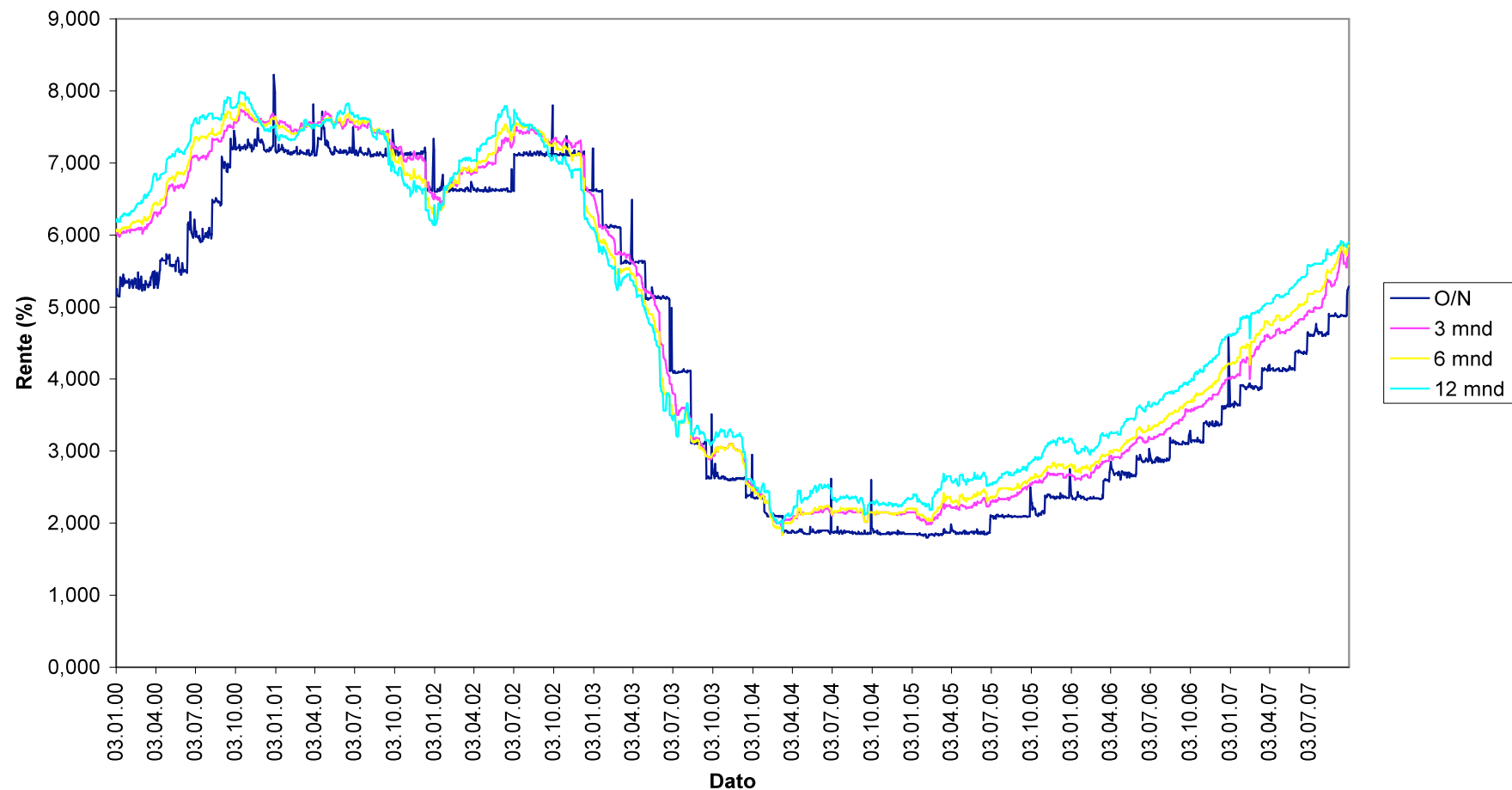
Rentefastsettelse inn-/utlån i interessellesskap

Observert faktisk avvik fra formell avtale (8)

Oljeskattekontoret

Rentekurver NIDR

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessellesskap

Observert faktisk avvik fra formell avtale (9)

Oljeskattekontoret

Gjennomsnittlig rente pr. år

	O/N	3mnd	6mnd	12mnd
2000	6,18 %	6,91 %	7,02 %	7,23 %
2001	7,15 %	7,39 %	7,33 %	7,28 %
2002	6,86 %	7,09 %	7,08 %	7,10 %
2003	4,37 %	4,29 %	4,13 %	4,14 %
2004	1,95 %	2,15 %	2,16 %	2,31 %
2005	2,03 %	2,35 %	2,44 %	2,69 %
2006	2,87 %	3,21 %	3,35 %	3,64 %

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Observert faktisk avvik fra formell avtale (10)

Oljeskattekontoret

Oljeskattenemnda (forts.)

- ❑ Gjennomgår teori (forventningshypotesen og likviditetspreferansehypotesen – omtales ikke her) og konkluderer slik:
- ❑ "Teori og empiriske undersøkelser tilsier følgelig at man ved å velge renter med lengre løpetid får en meravkastning enn ved å velge korte renter innenfor den samme perioden. Oljeskattenemnda legger derfor til grunn at selskapets inntekt kan være redusert som følge av at korte renter er benyttet i stedet for lange renter."
- ❑ Selskapet synes ikke å bestride betydningen av valget mellom korte og lange renter
- ❑ Durasjon:
  - ❑ "...synes derfor ikke som selskapet i særlig grad benytter seg av fleksibiliteten knyttet til en o/n-rente."
  - ❑ "En analyse av de daglige saldobevegelsene til... viser at selskapet har en betydelig lengre binding (durasjon) av kontantstrømmene i .. enn én dag."
  - ❑ "...en durasjonsberegning ideelt sett bør foretas basert på forventninger for et gitt år ved slutten av det foregående året"
  - ❑ "Imidlertid mener nemnda at den gode kontrollen på hvilke vesentlige utbetalinger som skal foretas, som også er korrelert med den generelle kontantstrømmen, tilsier at avviket mellom forventet og ettertidsvurdert kontantstrøm ikke bør avvike vesentlig."
- ❑ Viser også til sikkerhetsmarginen på 5% knyttet til "gulvet"

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Observert faktisk avvik fra formell avtale (11)

Oljeskattekontoret

Oljeskattenemnda (forts.)

☐ Formalitet og substans:

- ☐ Skattemyndighetenes skal som en hovedregel anerkjenne de faktiske transaksjonene som har funnet sted. Det foreligger imidlertid to unntakstilfeller, jf. OECDs retningslinjer for internprising punkt 1.37:

”(...) Det første tilfellet er der den økonomiske substansen i en transaksjon avviker fra dennes form. I en slik situasjon kan skattemyndigheten se bort fra partenes karakterisering av transaksjonen og rekarakterisere denne i henhold til dens substans. ”

- ☐ Dette må også være sikker internrett

- ☐ Substansen i avtalen er at [selskapet] plasserer overskuddslikviditeten sin langsiktig. Dette gjøres gjennom et cash management-selskap, .. Det som skal sammenlignes da, er, slik Oljeskattenemnda ser det, hvilke betingelser [selskapet] ville hatt hos [cash management-selskapet] på langsiktige plasseringer dersom interessefellesskapet ble tenkt bort.

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Observert faktisk avvik fra formell avtale (12)

Oljeskattekontoret

Oljeskattenemnda (forts.)

- ❑ Cash management-selskapets konsernpålagte begrensning: max 3 mnd
  - ❑ Siden konsernet som *hovedregel* (altså ingen absolutt regel) ikke plasserte lenger enn 90 dager mente nemnda at den ikke behøvde å ta stilling til denne anførselen
  - ❑ Kontoret hadde imidlertid i varselet gitt uttrykk for at dette uansett ikke var relevant:
    - ✓ Anvendelse av § 13-1 krever at man ser bort fra interessefellesskapet
    - ✓ At det norske selskapet satt på posisjoner som muliggjorde økte renteinntekter måtte prises inn når fordelen/posisjonen rent faktisk var overført
    - ✓ At mottaker av fordelen ikke benyttet seg av muligheten kunne ikke være avgjørende

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Observert faktisk avvik fra formell avtale (13)

Oljeskattekontoret

Oljeskattenemnda (forts.)

- ❑ SUP-sammenligningen
  - ❑ I vedtaket er det presentert innskuddsvilkår (NOK) for fem oljeselskaper
  - ❑ Det dreide seg om totalt 14 ulike plasseringer hvorav halvparten var eksterne
  - ❑ Fire av fem selskaper benyttet lengre referanserente enn o/n
  - ❑ Etter nemndas syn viste sammenligningsgrunnlaget – basert på en beregning av *den samlede rentegodtgjørelsen* – at en o/n-rente ikke kunne ”forsvares” med den valgte margin
- ❑ Årsakssammenheng:
  - ❑ At [en uavhengig bank] ikke er kjent med at oljeselskap plasser overskuddslikviditet mer langsiktig (tre eller seks måneder), innebærer ikke at dette ikke kan forekomme.
  - ❑ Dette underbygges av observasjoner av fem andre oljeselskaps innskuddsvilkår, der referanserenter på opptil 6 måneder er benyttet.
  - ❑ Oljeskattenemnda mener derfor det er sannsynlig at valget av referanserente er sterkt påvirket av interessefellesskapet, og dermed at inntektsreduksjonen skyldes interessefellesskapet.

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Observert faktisk avvik fra formell avtale (14)

Oljeskattekontoret

Oljeskattenemnda (forts.)

- ☐ Skjønn:
  - ☐ Valgte NIDR 6 mnd. som referanserente
  - ☐ Samme margin
  - ☐ Ask eller Bid?
    - ☐ Selskapet mente at man måtte anvende en Bid-kvotering siden denne viser hva en bank er villig til å tilby til (bank)kundene
    - ☐ Ask-kvoteringen gir uttrykk for hva en bank vil kreve ved innskudd i annen bank.
    - ☐ Kontoret mente at forhandlinger ville avgjøre og mente det ville være naturlig å bruk et gjennomsnitt av bid- og ask-kvoteringene
    - ✓ Nemnda valgte den siste løsningen

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Betydningen av faktisk kontroll (1)

Oljeskattekontoret

- ❑ Eierskap gir kontroll – kontrollen kommer i kraft av eierskapet
- ❑ Kontrollen vil i mange tilfeller langt på vei kunne likestilles med formelle rettigheter
- ❑ Mellom uavhengige parter vil slike rettigheter oftest ha sitt grunnlag i avtale
- ❑ Omfanget eller begrensninger i rettigheter i et låneforhold vil normalt ha prisvirkning
- ❑ Spørsmålet blir da i hvilken grad man skal ta hensyn til slike ikke formaliserte men (mer eller mindre) faktisk tilstedeværende rettigheter ved prising av konserninterne lån
- ❑ Det kan også dreie seg om formaliserte avtalepunkter som begrenser långivers rettigheter eller utvider låntakers og som i et eierforhold må antas å ha liten reell betydning

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Betydningen av faktisk kontroll (2)

Oljeskattekontoret

Eksempel fra praksis: prosjektlån

- ❑ Prosjektlån er en låneform der lånet utelukkende betjenes av inntekter fra prosjektet (og med sikkerhet i prosjektet)
- ❑ Er velegnet som låneform for selskaper som ellers ville ha vanskeligheter med å skaffe seg ordinære selskapslån på akseptable betingelser
- ❑ Har selskapet derimot alminnelig god kredittverdighet vil prosjektlån normalt gi høyere rente enn selskapslån
- ❑ Det kan likevel tenkes tilfeller der slike selskaper velger prosjektlån hos uavhengige långivere
- ❑ I et mor-/datterselskaps forhold vil man imidlertid som hovedregel legge til grunn selskapslånevilkår når dette ville gitt lavere rente.
  - ✓ Man kan ikke legge til grunn avtalte vilkår som rent faktisk ikke påvirker en underliggende realitet

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Betydningen av faktisk kontroll (3)

Oljeskattekontoret

Eksempel fra praksis: avtalens varighet i captive-forsikring

- ❑ Utgangspunktet er at faktisk transaksjon skal prissettes
- ❑ Forsikringsavtalene er normalt basert på årlig fornyelse
- ❑ Captivene hadde ekstraordinært store fortjenester
- ❑ En årsak til dette er at captivene som en slags forretningsmessig forutsetning kan legge til grunn at konsernets selskaper forsikrer seg i captivet
- ❑ Det er ikke formelt avtalt, men
  - ✓ fremstår som det mest rasjonelle når konsernet først har skaffet seg et captive
  - ✓ bekreftes ved historikk
  - ✓ og at captivet i mange tilfeller er innmeldt i det gjensidige forsikringsselskapet OIL
- ❑ Realiteten muliggjør betydelige kostnadsbesparelser for captivet, herunder muligheten til å inngå "allianser" (OIL)
- ❑ Denne fordelene (som opprinnelig "tilhørte" forsikringstakeren) må for det alt vesentligste tilordnes forsikringstakeren

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Betydningen av faktisk kontroll (4)

Oljeskattekontoret

Betydningen av morselskapets kredittverdighet for låntakers kredittverdighet (1)

- ❑ I OECD's retningslinjer pkt. 7.13 heter det:

"På tilsvarende måte bør ikke et nærstående foretak anses for å motta en konsernintern tjeneste når det mottar indirekte fordeler som kun kan tillegges det faktum at det inngår i et større konsern, og ikke er et resultat av utførelsen av noen bestemt aktivitet. Eksempelvis er ingen tjeneste mottatt dersom et foretak, utelukkende på grunn av sin tilknytning, har en høyere kredittvurdering enn dersom det ikke hadde en slik tilknytning..."
- ❑ Altså:
  - ❑ morselskapet kan ikke ta seg betalt for en "uuttalt garanti"
  - ❑ kan datterselskapet få bedre lånebetingelser enn på såkalte "stand alone-vilkår" utelukkende som følge av konserntilknytningen
  - ❑ må dette også prises inn ved konserninterne låneopptak
- ❑ Det er naturlig å ta dette som et eksempel på en mer generell regel for de tilfeller der underliggende faktiske realiteter i konsernforhold ikke påvirkes av formelle avtaler
  - ✓ det kan tas hensyn til realiteten ved prissettingen

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Betydningen av faktisk kontroll (5)

Oljeskattekontoret

Betydningen av morselskapets kredittverdighet for låntakers kredittverdighet (2)

- ❑ At morselskapets kredittverdighet kan "smitte over på" datter er for så vidt anerkjent – spørsmålet er hvor mye
- ❑ I Conoco-dommen heter det:

“Etter bevisførselen må legges til grunn at det har en viss betydning for lånevilkårene at det foreligger en konserntilknytning, selv om morselskapet ikke garanterer for lånet. Det er i praksis sjelden at sterke morselskaper lar et datterselskap gå konkurs, da dette også lett får konsekvenser for morselskapets omdømme og kredittverdighet. Etter det som foreligger, må antas at konserntilknytningen ville hatt en positiv effekt for CNI ved eksterne låneopptak. **Hvor stor denne effekt ville vært, kan vanskelig oppgis nøyaktig.**”

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Betydningen av faktisk kontroll (6)

Oljeskattekontoret

Betydningen av morselskapets kredittverdighet for låntakers kredittverdighet (3)

- Standard & Poor har uttalt:

“A weak subsidiary owned by a strong parent will usually, although not always, enjoy a stronger rating than it would on a stand-alone basis. In general, economic incentive is the most important factor in which to base judgments about the degree of linkage that exists between a parent and a subsidiary.”

- *Klagenemnda* har også lagt til grunn at et datterselskaps kredittverdighet vil kunne påvirkes av morselskapets kredittverdighet, men heller ikke nemnda har konkretisert virkningen.
- Man må bygge på en konkret vurdering der virkningen på kredittratingen kan variere fra
  - *ingen* (f. eks. hvis eierskapet ses på som en ren finansiell plassering) til
  - *sammenfall* når mor og datter for alle praktiske formål og dermed reelt fremstår som ett selskap.

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Betydningen av faktisk kontroll (7)

Oljeskattekontoret

Betydningen av morselskapets kredittverdighet for låntakers kredittverdighet (4)

- ❑ Fra årets ligning: skattyter hadde (forbilledlig nok) gått frem på følgende måte for å bestemme datterselskapets rating (uavhengig rating forelå ikke)
  - ❑ Vurdering av "stand alone" basert på ("så langt som mulig") anvendelse av anerkjent ratingbyrå's metodikk
  - ❑ Flyttet en ratingklasse opp på grunnlag av eierskap
    - ✓ mors evne og insentiver til å skyte inn kapital ved fremtidig behov
    - ✓ datter en del av kjerneaktiviteten/verdikjeden i gruppen
  - ❑ Flyttet ytterligere en klasse opp fordi datterselskapet ble klassifisert som et viktig selskap i konsernet
  - ❑ Etter dette var datter ratet to klasser under mor
- ❑ Etter en helhetsvurdering kom imidlertid Oljeskattenemnda til at selskapene måtte antas å ha tilnærmet lik kredittverdighet. Datter hadde bl.a. ingen egne ansatte og selskapene fremstod på mange måter som ett selskap. Det var dessuten planer om videre integrasjon.

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Betydningen av faktisk kontroll (8)

Oljeskattekontoret

Nye skatteregler (1)

- ❑ Det kan trygt legges til grunn at de nye skattereglene vedrørende refusjon av skatteverdien av underskudd har påvirket lånemulighetene til sokkelselskapene:
  - ❑ slik at selskaper som tidligere (før 2002/2005) overhodet ikke kunne få lån
  - ❑ nå gis lån til finansiering av letevirksomhet
  - ❑ til noenlunde rimelige rentebetingelser
- ❑ Eksempel: Pressemelding fra Revus 11. januar 2007 (utdrag):
  - ✓ Revus står foran et omfattende leteprogram, beregnet til 1,2 milliarder kroner over de neste to årene. Leteprogrammet er svært stort for et selskap av vår størrelse, og vi er derfor fornøyd med å ha inngått denne avtalen med DnB NOR. Lånet gir oss en effektiv finansiering av leteprogrammet
  - ✓ I 2005 innførte den norske stat nye insentiver for å øke leteaktiviteten på norsk sokkel .... [redegjør for reglene]
  - ✓ Revus har ønsket å finansiere perioden fra letekostnader pådras til refusjonen blir gitt, med banklån. Med sikkerhet i skatterefusjonen er banker nå i stand til å finansiere leteaktivitet gjennom en ny type lån. .... tillater banker å ta pant i slik skatterefusjon
  - ✓ Låneavtalen gir Revus mulighet til å finansiere store deler av leteprogrammet med relativt rimelig gjeld. Ved full pantesikkerhet i skatterefusjonen vil lånekostnadene være lavere enn for tradisjonelle banklån og vesentlig rimeligere enn obligasjonslån

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Betydningen av faktisk kontroll (9)

Oljeskattekontoret

Nye skatteregler (2)

- ☐ Når det gjelder prising av interne lån reiser de nye reglene (bl.a.) følgende spørsmål:
  - ☐ hvor stor effekt får de nye reglene på prisen?
  - ☐ foreligger det en effekt også for de mest kredittverdige selskapene?
  - ☐ og: hvilken betydning skal det tillegges at rettigheter til refusjonene (eks.: pant) ikke er formalisert mellom mor- og datterselskap?
- ☐ Fra ligningsbehandlingen:
  - ☐ Selskapet deltaker i produserende felt
  - ☐ Hadde overskudd
  - ☐ Positiv, men liten egenkapital
  - Basert på en (etter anerkjente metoder) omfattende nøkkeltallsanalyse konkluderte kontoret med at selskapets kreditt-rating lå i området B+/B
  - Og at det aktuelle internlånet – isolert bedømt – derfor antakelig var priset i riktig marginintervall

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Betydningen av faktisk kontroll (10)

Oljeskattekontoret

Nye skatteregler (3)

- ❑ Kontoret mente imidlertid å kunne dokumentere at de nye skattereglene måtte innebære at Selskapet kunne få klart bedre betingelser ved uavhengig låneopptak
- ❑ Kontoret sammenlignet med fire andre selskapers uavhengige låneopptak der marginen (inkludert tilleggskostnader) var i størrelsesorden 1-1,5 prosentpoeng lavere enn Selskapet.
- ❑ Disse fire selskapene hadde i utgangspunktet klart lavere kredittverdighet enn Selskapet
  - ❑ Ikke garanti eller sterk mor som påvirket kredittverdighet
  - ❑ Underskudd – ikke inntekter som kunne dekke renter
  - ❑ Langt på vei rene leteselskaper – ikke planer om utbygging, ubetydelige funn
  - ❑ Fremtidig inntjening derfor ikke ”sikret”: vil avhenge av drivverdige funn
  - ❑ Etter tidligere skatteregler kunne antakelig ikke disse selskapene få lån av betydning for virksomheten.

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Betydningen av faktisk kontroll (11)

Oljeskattekontoret

Nye skatteregler (4)

- ❑ Selskapet fremhevet:
  - ❑ Selskapets gjennomsnittlige rente (referanserente + margin) var marginalt (0,16 prosentpoeng) lavere enn konsernets usikrede innlån
  - ❑ Nær relasjon mellom datterselskapets kredittverdighet og konsernets kredittverdighet i markedet: i dette tilfellet hevdes det at siden Selskapet utgjør en betydelig del av konsernets virksomhet er det naturlig å legge til grunn "en finansielle posisjon som i stor grad er på linje med gruppen sett under ett."
  - ❑ Sammenligningsgrunnlaget her er usikrede lån ikke sikrede, dvs. lån med pant i refusjon av skatteverdien av leteunderskudd
    - ❑ lavere rente følger ikke av refusjonsordningen i seg selv, men av muligheten for pantsettelse av refusjonskravet
    - ❑ Selskapet har overskudd, "uten årlige underskudd eller andre eiendeler egnet for sikkerhetsstillelse, ville det for det første bli vanskelig å få lån, og skulle lån bli gitt ville rente blitt svært høy."

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Betydningen av faktisk kontroll (12)

Oljeskattekontoret

Nye skatteregler (5)

- ❑ Stemmer dette? Foretrekker kreditor underskudd?
  - ❑ Et stykke på vei er nok selskapets betraktninger riktige
    - ✓ For rene leteselskaper hvor fremtidig inntjening normalt ligger langt frem i tid vil det være viktig å få på plass et pant før lånet gis. Har selskapet dessuten ikke gjort drivverdige funn vil nødvendigheten av pant forsterkes ytterligere.
  - ❑ Men for et selskap i overskuddsposisjon og med forventet fremtidig evne til å betjene lån vil nok situasjonen være en annen:
    - ❑ at man både for leteunderskudd og udekket underskudd ved opphør kan få refundert skatteverdien må antas å redusere långivers risiko, minst for de med høyest kredittrating,
    - ❑ men også slik selskaper kan gå konkurs
    - ❑ i perioden 1981 – 2007 og med en tidshorisont på hhv 1, 5, 10 og 15 år gikk hhv 0%, 0,28%, 0,67% og 0,79% av selskaper med trippel A-rating konkurs (kilde: S&P)
    - ❑ Den norske stat har rating AAA
- Refusjonsordningene reduserer kredittrisikoen (risikoen for at man ikke får tilbake lånet med renter) også når låntaker har like god rating som den norske stat

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Betydningen av faktisk kontroll (13)

Oljeskattekontoret

Nye skatteregler (6)

- ☐ Den konkrete sak
  - ☐ Selskapet hadde overskudd og forventet betjeningsevne
  - ☐ Refusjonsordningen reduserer kredittrisikoen ikke uvesentlig for et selskap ratet B +/-B
  - ☐ Morselskapets kontroll sikrer tilgangen til eventuelle refusjonskrav med tilnærmet samme sikkerhet som pant
    - ☐ Også fremtidige krav på refusjon av skatteverdien av leteunderskudd kan pantsettes
  - ☐ Sammenligningsgrunnlaget relevant for vurderingen av virkningen av refusjonsordningen
- ✓ Oljeskattenemnda reduserte marginen med 1 prosentpoeng

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Betydningen av faktisk kontroll (14)

Oljeskattekontoret

Avtalt løpetid – vurdering i forkant (1)

- ☐ Risiko (dvs. konkursrisiko) øker med økende løpetid
- ☐ Gitt en bestemt referanserente (f. eks. LIBOR 12. mnd.) vil da marginen normalt også øke med økende løpetid
- ☐ Dette bekrefter også ratingbyråenes statistikk over faktisk inngåtte lån, selv om bildet ikke er entydig:
  - ☐ f. eks. var noteringer på marginen for en fem dagers periode i desember 2007 for lån med 2 års løpetid betydelig høyere enn lån med 6 års løpetid for selskaper med samme kredittrating (opplysninger gitt kontoret av et selskap)
- ☐ Men overstiger løpetiden 10 år synes bildet mer entydig: marginen er klart høyere enn ved løpetid 5-6 år.
- ☐ Lån med løpetid over 10 år synes ikke vanlig i uavhengige låneforhold, men det forekommer.

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Betydningen av faktisk kontroll (15)

Oljeskattekontoret

Avtalt løpetid – vurdering i forkant (2)

- ☐ Dersom det interessefellesskap avtales lån med svært lang løpetid (og dertil høy margin), vil følgende måtte vurderes:
  - ☐ Rasjonalitet/behov vurdert opp mot merkostnaden: kunne selskapet oppnådd det samme ved en annen strukturering og dermed oppnå lavere kostnader (f. eks. ved avtale om mulighet for refinansiering/rullering på bestemte betingelser)?
  - ☐ Dersom morselskapet i stor utstrekning finansierer datterselskapets samlede virksomhet (EK og gjeld): i hvilken grad vil avtale om løpetid innebære en realitet?
  - ☐ Og videre: er låneavtalen slik utformet at den "binder" eller fremstår den som mer fleksibel?
- ☐ I en konkret sak ved årets ligning hvor lånet var satt opp med lang løpetid valgte Oljeskattenemnda å sammenligne med lån med mer "normal" løpetid.
  - ☐ Skjønnet resulterte i en klar reduksjon av marginen, men dette kan ikke i sin helhet tilskrives vurderingen av løpetiden
  - ☐ nemnda var også uenig i konsernets vurdering av datterselskapets kredittverdighet
  - ☐ dessuten bygger et skjønn alltid på en helhetsvurdering

Rentefastsettelse inn-/utlån i interessefellesskap

Betydningen av faktisk kontroll (16)

Oljeskattekontoret

Oppsummering faktisk kontroll/påvirkning

- ❑ Generelt: at realiteten og ikke formaliteter skal legges til grunn er sikker rett
- ❑ I interne transaksjoner kan faktisk kontroll i kraft av eierskap bli tillagt prisvirkning
  - ❑ enten som følge av at "realiteten" ikke endres som følge av formell avtale (begrensende vilkår)
  - ❑ eller fordi "realiteten" ikke krever formell avtale
  - ✓ i begge tilfeller foreligger altså "realiteten" uansett (er til stede i kraft av eierskapet)
- ❑ Problemet i slike tilfeller er å bedømme hvilket innhold det som her er kalt realiteten har
  - ❑ ofte vil faktisk handlinger bekrefte "realiteten"
  - ❑ eller at den "realiteten" man mener foreligger også fremtrer som rasjonell fra en økonomisk betraktning
  - ❑ eller at avtaleforholdet er slik utformet at faktisk kontroll vil kunne "overstyre" avtalevilkåret
- ❑ I en del tilfeller vil konklusjonen kunne bli at "realiteten" *langt på vei tilsvare* et konkret avtalevilkår – også i disse tilfellene vil man som oftest kunne tillegge "realiteten" prisvirkning